

JARRAIBIDE TEKNIKOA- 02

(JT-02): ESTABLEZIMENDUAK ETA JENDEA BILTZEN DUTEN LEKUAK GARBITU ETA DESINFEKTATZEKO NEURRIAK

2020

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

OSASUN SAILA
Osasun Sailburuordetza
Osasun Publikoaren eta Adikzioaren
Zuzendaritza

DEPARTAMENTO DE SALUD
Viceconsejería de Salud
Dirección de Salud Pública
y Adicciones

Dokumentua: JT-02: Establezimenduak eta jendea biltzen duten lekuak garbitu eta desinfektatzeko neurriak

Jarraibide teknikoa, Osasun sailburuaren 2020ko apirilaren 2ko agindua, SARS-CoV-2ak (COVID-19) eragindako pandemiaren ondorioz gainazalen garbiketa eta desinfekzioaren inguruko neurriak eta bestelako neurri higienikoak ezartzen dituen, garatzen duena.

Argitaratze-data: 2020ko apirilaren 1a. 0 bertsioa

Jabea: Eusko Jaurlaritza. Osasun Saila.

Edukia

1. JUSTIFIKAZIOA.....	1
2. APLIKAZIO-EREMUA.....	1
3. XEDEA	1
4. GARBIKETA ETA DESINFEKZIO NEURRI OROKORRAK.....	1
5. DESINFEKTATZAILEAK	3
6. ERREFERENTZIAK	5

1. JUSTIFIKAZIOA

SARS-CoV-2 birusaren infekzioa 5 mikratik gorako arnas-tanten bitartez eta infektatutako pertsonen sekrezioekin harreman zuzena edukita transmititzen da batez ere, pertsona batetik bestera, baina ez dirudi metro batetik edo bi metrotik gorako distantzietan gertatzen denik. Eskuetan edo bestelako objektu edo gainazaletan egon daitekeen material kontaminatuaren bitartez ere eman daiteke kontaktua. Beraz, oso garrantzitsua da higie eta garbiketa neurriak zorrotz betetzea.

Osasun sailburuaren 2020ko apirilaren 2ko aginduak, SARS-CoV-2ak (COVID-19) eragindako pandemiaren ondorioz gainazalen garbiketa eta desinfekzioaren inguruko neurriak eta bestelako neurri higienikoak ezartzen dituenak, garbiketaren eta desinfekzioaren inguruan aintzat eduki beharreko alderdi orokorrak xedatzen ditu, eta garbiketa eta desinfekzioa jarraibide teknikoek bidez egingo direla horren aplikazio-eremuan zehaztutako atal desberdinetan; hala, eguneratu eta beharretara zein ezagutza tekniko eta zientifikoaren aurrerapenetara egokitu beharko dira.

2. APLIKAZIO-EREMUA

Prozedura hau jendea biltzen duten lekuetarako da, pertsonak bil daitezkeen lekuetarako, azoka eta bestelako elikagai-saltokietarako, botika edo lantokietarako, besteak beste.

Ez da osasun-zentro asistentzialetarako, zentro soziosanitarioetarako edo kaleetarako, garbiketa eta desinfekzio-jarduerak barne hartzen dituzten prozedura espezifikoak garatu baitira leku horietarako.

3. XEDEA

Jendea biltzen duten lekuetarako garbiketa eta desinfekzio pautak ezartzea.

4. GARBIKETA ETA DESINFEKZIO NEURRI OROKORRAK

Garbiketa-planak funtsezko hiru alderdi eduki behar ditu kontuan: aireztatzea, garbiketa eta desinfektatzea.

Aireztatzea garrantzitsua da, barruko airearen kalitate ona mantentzeko.

Garbiketa gainazaletako zikinkeria kentzean datza, germenak barne. Horretarako, bitarteko mekaniko eta kimikoak (detergenteak) erabiltzen dira. Garbiketak bakarrik ez ditu germenak hiltzen edo desaktibatzen, baina txikitu egiten du horien kopurua; beraz, infekzioa transmititzeko arriskua ere txikitu egiten du.

Desinfektatzeko, produktu kimikoak erabiltzen dira, baimendutako produktu biruzidak, besteak beste, gainazaletako germenak hiltzeko/desaktibatzen. Prozedura horrek ez du zikinkeria kentzen nahitaez, baina gainazaletako germenak hiltzen ditu. Garbiketaren ondoren, desinfekzioak are gehiago txikitzen du infekzioa transmititzeko arriskua.

Garbiketa eta desinfekzio produktuen **etiketek** horiek segurtasunez eta eraginkortasunez erabiltzeko jarraibideak dituzte, hartu beharreko neurriei buruzko informazioa barne.

Jarraian, hainbat jarraibide orokor ageri dira:

- Jendea bil daitekeen establezimenduetan, ohikoa baino maiztasun handiagoarekin egin behar dira garbiketa eta desinfekzio lanak, higiene-neurriak muturreraino eramanda eta ezarritako sistemako puntu kritikoak sendotuta.
- Barneko lekuetan, instalazioak airea berritzen dela ziurtatuta aireztatu. Aireztatzea bitarteko mekanikoen bidez egiten bada, mantentze-egoera onean egon behar dute horiek.
- Maiz garbitu eta desinfektatuko dira bezeroen eta/edo langileen eskuekin kontaktuan dauden gainazalak, otarren heldulekuak, supermerkatuko gurdiak, ordaindu beharreko produktueterako zinta, datafonoak, heldulekuak, ateetako heldulekuak, sakagailuak, interruptoreak, eskudelak, bankuak, barandak, zaborrontziak eta abar.
- Langile guztiek (garbitzaileek eta bestek) areagotu egingo dute eskuen garbiketa, eskuak xaboi-urarekin maiz garbituta edo gel hidroalkoholikoak erabilita. Eskuak oso zikin ez badaude, 20-30 segundoan erabil daiteke soluzio hidroalkoholikoa, teknika egokiari jarraituz. Eskuak oso zikin badaude, xaboi-urarekin garbitu, 40-60 segundoan, teknika egokiari jarraituz.
- Langileei malgutasun nahikoa emango zaie euren postuetan eskuen garbiketa gelaren edo soluzio alkoholikoen erabilerarekin txandatzeko, higiena egokia izan dadin.
- Bezeroekin edo langileekin gauzak (ordainketa-txartelak, boligrafoak, billeteak, txanponak eta abar) ez partekatzea gomendatzen da, eta partekatuz gero, ondoren eskuak desinfektatzea. Salmenta-lekuan, txartel bidezko ordainketa sustatuko da, eta erabilera bakoitzaren ondoren garbituko da datafona. Dirua edo bestelako ordainbideak manipulatzeko dituzten langileek aldi berean elikagaiak saltzea saihestuko da.
- Posible bada, bezeroei eskuak garbitzeko eta desinfektatzeko sistemak emango zaizkie. Autozerbitzua duten establezimenduetan (supermerkatuak, gasolindegia eta abar), plastikozko eskularruak emango zaizkie bezeroei sarreran. Eskularru horiek zaborrontzi batean utzi beharko dira, irteeran.
- Establezimenduaren edukiera aintzat hartuta sartuko dira bezeroak bertara, eta, barruan, bezeroen zein langileen artean pertsona batetik bestera gutxienez 1,5 metroko tarteak edukitzen saiatu beharko da.
- Barruan, nahitaezkoa izango da zaintza, bezeroek erakusgai dauden produktuak manipula ez ditzaten, edota horien gainean ez tulik edo doministikurik egin ez dezaten.

- Kartel eta/edo megafonia bidez eskuak garbitzeko, gutxieneko tartea gordetzeko edo ikusgai dauden elikagaiak ez manipulatzeko bezalako prebentzio-neurriak gogoratzea komeni da, birusaren transmisioa saihesteko.
- Garbiketa eta desinfekzio lanetan, arropa egokia eta erabili eta botatzeko eskularruak erabiliko dira.
- Eremu komunetan, xaboi, gel desinfektatzaile, erabili eta botatzeko paper eta bestelako banatzaileak gainbegiratuko dira, egunean behin gutxienez, eta hondatuta badaude, konpondu edo aldatu egingo dira. Komunetako komun-ontzi eta iturrien funtzionamendua eta garbiketa ere gainbegiratuko dira.
- Tapa eta pedala dituzten zakarrontziak edukitzea gomendatzen da, mukizapiak eta erabili eta botatzeko materialak uzteko; horiek ere maiz garbituko dira.

5. DESINFEKTATZAILEAK

Eskuragarri dagoen informazioaren arabera, koronabirusak modu eraginkorrean inaktibatzen dira minutu batean etanolarekin (%70), hidrogeno peroxidoarekin (%0,5) edo sodio hipoklorito soluzio batekin (%0,1) (1000 ppm).

Ingurumenean erabiltzeko diren desinfektatzaileak biozidak dira, eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren maiatzaren 22ko 528/2012 (EB) Erregelamenduak, Biozidak merkaturatzeari eta erabiltzeari buruzkoak, arautzen ditu.

Lixibaren erabilera (hipoklorito sodikoa)

Lixiba da SARS-CoV-2 koronabirusa inaktibatzeko eraginkorra den desinfektatzaileetako bat, eta hainbat erakundek gomendatu dute. Lixibek, komertzializatzeko beharrezkoak diren gehigarriak eduki edo ez, 35-100 gramo kloro aktibo eduki behar dute litroko, lixibatzat jotzeko.

Jarraibide praktikoak:

Lixibak 50 gramo kloro aktibo edo gehiago baditu litroko, erabili 20 mililitro lixiba (bi koilarakada handi, gutxi gorabehera) eta ura erantsi, litroa osatu arte. Horrela, %0,1eko edo goragoko hipoklorito kontzentrazioa duen disoluzioa lortuko duzu.

Erabilitako lixibak 50 g/l-tik beherako kloro aktibo kontzentrazioa badu, erabili 30 ml lixiba (hiru koilarakada) eta erantsi ura, litroa osatu arte.

Berriki prestatutako disoluzioak erabiltzea gomendatzen da.

Desinfektatzeak egiteko, kubo bikoitzaren teknikari jarraitzea gomendatzen da: bi kubo erabili behar dira; kubo batean soluzio desinfektatzailea edukiko dugu, eta, bestean, ur garbia. Zapia edo lanbasa desinfektatzailea duen kuboan sartuko dugu. Gainazala garbitu ondoren, zapia edo lanbasa ur garbia duen kuboan garbituko dugu, berriz ere soluzio desinfektatzailean sartu aurretik.

Era berean, garrantzitsua da, halaber, sigi-sagaren teknikari jarraitzea, hau da, mugimenduak sigi-sagan edo goitik behera egitea, eremu garbitik eremu zikinera

pasatuz aurrera eginez eta zapia edo lanbasa leku berean bi aldiz pasatzea saihestuz, eremu garbia berriz ez kontaminatzeko.

Eragin biruzida duten beste produktu batzuk

Sodio hipokloritoak kaltetu ditzakeen gainazaletan, etanola (%70) erabil daiteke, detergente batekin garbitu ondoren desinfektatzeko. Botikinetan ohikoa den alkohola (%96) edukiz gero, %70era moteldu behar da, honela: ontzi batean 73 mililitro alkohol jarri eta ura erantsi, 100 mililitro osatu arte. Ontzia hainbat aldiz irauli, diluzioa ongi nahasteko, eta erabiltzeko prest egongo da.

Hemen aurki daiteke Espainian baimendutako biruziden zerrenda:

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Listado_virucidas_PT2_ambiental.pdf

Osasun Ministerioan erabilera pertsonal espezializaturako erregistratutako desinfektatzaileak erabili behar badira, Establezimendu eta Zerbitzu Bioziden Erregistro Ofizialean (EZBEO) inskribatutako enpresetako teknikari kualifikatuek aplikatuko dituzte. (<https://www.euskadi.eus/informacion/productos-quimicos-salud-ambiental/web01-a2ingsan/es/>)

6. ERREFERENTZIAK

COVID-19ari buruzko informazioa, Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailarena.

<https://www.euskadi.eus/nuevo-coronavirus-covid-19/>

COVID-19ari buruzko informazioa, Osasun Ministerioarena.

<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/home.htm>

Dokumentu teknikoa: *Medidas higiénicas para la prevención de contagios del COVID-19* (COVID-19aren kutsatzeak prebenitzeko neurri higienikoak)

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Medidas_higienicas_COVID-19.pdf

Guía de prevención y control frente al COVID-19 en residencias de mayores y otros centros de servicios sociales de carácter residencial (Adinekoen egoitzetan eta gizarte zerbitzuak ematen dituzten bestelako egoitzetan COVID-19ari aurre egiteko prebentzio eta kontrolerako gida)

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Residencias_y centros_sociosanitarios_COVID-19.pdf

WHO. *Water, sanitation, hygiene, and waste management of the COVID-19 virus. Interim guidance. 19 march 2020*

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331499/WHO-2019-nCoV-IPC_WASH-2020.2-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Produktu kimikoei buruzko informazioa. Euskadiko Establezimendu eta Zerbitzu Bioziden Erregistro Ofiziala

<https://www.euskadi.eus/informacion/productos-quimicos-salud-ambiental/web01-a2ingsan/es/#722>

Bioziden Erregistro Ofiziala

<https://www.mscbs.gob.es/ciudadanos/productos.do?tipo=biocidas>

Espanian ingurumenean (PT2), elikadura industrian (PT4) eta giza higiean (PT1) erabiltzeko baimendutako biruziden zerrenda (2020.03.26)

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Listado_virucidas.pdf